

Ze současného života SČVP

Zájezd na Volyň

Ve dnech 4.–9. 7. 2016 jsem se zúčastnil zájezdu na Volyň pořádaným olomouckým regionem SČVP pod vedením Miroslava Nerada. Nastoupil jsem v Mostě se seznamem účastníků zájezdu, kterého se mimo jiné zúčastnily i Dr. Simona Löwenstein se synem, kteří bydlí v Berlíně a přistoupili v Praze. Po krátkém zapátrání v paměti jsem přišel na to, že spisovatelka Marie Stryjová si vzala Löwensteina, a po doptání, zda mají něco společného s Marií Stryjovou, mi sdělili, že jsou dcera a vnuk této spisovatelky. Měl jsem s sebou *Kroniku Dembrovky*, kterou si během cesty na Volyň přečetli.

Po příjezdu do Dubna v ranních hodinách měli řidiči povinnou devítihodinovou přestávku a ve večerních hodinách odjezd do Rovna do hotelu Mír. Účastníci zájezdu měli celý den na prohlídku města a dubenského zámku. Já nabídl Löwensteinům, že je zavezu do Dembrovky, jelikož jsem měl domluvenou návštěvu pana Michalčina v Hrušvici. Mimo klasických dáreků jako je vodka, české bonbony, oplatky, čokoláda, salám a vlastní med jsem mu vezl v tašce asi 15 kg náhradních dílů a první díl výfuku na jeho žigulíka, které mi zbyly v garáži. Po snídani jsme sedli na maršrutku a jeli do Hrušvice. Na zastávce na hlavní silnici nás čekal vnuk pana Michalčina, a ten nás zavedl ke starostovi (golovai selrady obcí Hrušvice Martinovky a Dembrovky). Starosta vzal auto a zavezl nás na hřbitov v Martinovce, který je ve velmi žalostném stavu. Dále jsme pokračovali do Hrušvice, kde k nám přistoupil pan Michalčin. Je to slovenský pereselenec a místními velice vážený muž. Jakmile mne pan Michalčin uviděl, začaly se mu samou radostí ronit slzy. Po třech letech to bylo radostné setkání. Michalčin měl na starosti rekonstrukci bývalého katolického kostela vystavěného Volyňáky a nyní přebudovaného na pravoslavný. Můžu říci, že rekonstrukce se povedla na výtečnou.

Pokračovali jsme na dembrovský hřbitov, který je rovněž v dosti zuboženém stavu, a dále do vesnice, kde jsme hledali dům Marie Stryjové. Došli jsme do domu Vladimíra Zumra, kam místní Ukrajinka přinesla notýsek se jmény Ukrajinců s vedle napsanými jmény Volyňáků, kteří tam dříve bydleli. A tak nám ukázala dům Stryjových. Byl kousek přes pole. Když naše skupina v čele s předsedou přišla k brance domu Stryjových, byla na zahrádce ukrajinská babička a hovořila: „Čto chcete?“ a Michalčin pravil: „Bábuška priechali Češi a choťat vam sobrát chátu.“ Babičku málem ranila mrtvice, ale po vyjasnění všech okolností nás pustila na dvůr a dokonce nechala prohlédnout celý dům i se sklepy. Tento dům měl už nová plastová okna, ale když dělali opravu kamen, tak tam našli cihly z roku 1904. Po optání zda jim nějaká nezůstala, přinesli opálenou šamotovou cihlu s nápisem LONDON, kterou zabalili do igelitové tašky a darovali Simoně Löwenstein. Na oplátku jsem je také podaroval dárky.

Dále jsme pokračovali zpět do Hrušvice k Michalčinům, kde nás pohostili. Na památku dostal pan Michalčin od Simony Löwenstein knihy Marie Stryjové *Pokojík* a *Mlč* s věnováním. Poté nás odvezli zpět na hlavní silnici, odkud jsme pokračovali maršrutkou do Rovna do hotelu Mír. Po ubytování v odpoledních hodinách jsme sedli na taxi a jeli k dalším mým známým Michailu Krutimu do Buhrina, které se nachází asi 25 km východně od Rovna. Do Buhrina utekli moji rodiče s prarodiči z Novostavců před Banderovci. Až do reemigrace zde bydleli u Ostrých. Rovněž jsem je potěšil dárky a opět byla hostina. Kolem 20 hod jsme sedli na maršrutu a jeli na hotel Mír do Rovna. Ostatní účastníci zájezdu po příjezdu do Rovna u pomníku Volyňských Čechů uctili památku padlým položením věnce a zazpíváním Československé hymny.

Druhý den jsme jeli do Žitomíru, kde žije 350 Čechů a s ukrajinským průvodcem si prohlédli celé město, mimo jiné také kulturní dům s Českým krajan-

ským spolkem či muzeum kosmonautiky Sergeje Pavloviče Korolova. Jsou tam vystaveny rakety a jejich modely raket, družice, moduly, lunochody, skafandry a spousta jiných exponátů souvisejících s kosmonautikou. V Žitomíru jsme měli zajištěnou večeři a společné setkání se zástupci Českého krajanického spolku a jeho předsedkyní paní Ludmilou Číževskou. Poté jsme se setkali s panem Slámou, který hrál na harmoniku, a s jeho zpěvačkami, které nám zazpívaly naše národní písničky. Nakonec došlo i na tanec.

Další den jsme se přesunuli do města Luck, kde jsme si odpoledne s paní průvodkyní Svitlanou Anatolievnou Šulgou prohlédli historickou část Lucka včetně hradu a budovy školy České matice školské. Druhý den pobytu v Lucku jsme navštívili Český Malín, kde jsme se setkali s druhým zájezdem, pořádaným ČsOL, který jel přes Bělorusko a v kterém byl tajemník ČsOL Milan Mojžíš, zástupce ministra obrany Pavel Filípek a naše předsedkyně sdružení SČVP paní Dagmara Martínková. Společně jsme na českém hřbitově uctili památku našich krajanů položením věnců. Tohoto aktu se také zúčastnil náš konzul ze Lvova pan Klíma. Večer jsme měli zajištěnou večeři v Luckém pivovaru Zeman.

Poslední den po snídani jsme odjeli do Lvova, kde bylo odpoledne věnováno prohlídce města a dalším posledním nákupům na bazaru, než jsme vyrazili zpět.

Jaroslav Báča

Zájezd na Duklu

V termínu 7.–11. 9. 2016 se uskutečnil zájezd na Duklu a přilehlá bojiště. Celá akce proběhla bez problémů a v příjemné atmosféře. Navštívili jsme místa, která jsme si předem předeslali, a to jak na polské, tak slovenské straně. Po příjezdu do Svidníku, místa našeho pobytu, byla celá delegace přivítána místním primátorem Ing. Jánem Holodňákem. Setkání proběhlo ve velice přátelském ovzduší. Bylo znát, že si město naší návštěvy váží.

(pokračování na další straně)

(pokračování z předchozí strany)

Účastníci zájezdu u památníku na dukelském bojišti

U všech památníků a pomníků, které jsme postupně navštívili, byl cítit vlastenecký duch, a při všech ceremoniálech byla samozřejmostí československá hymna.

Myslím, že je zapotřebí poděkovat organizátorům celé akce, především paní předsedkyni Dagmar Martínkové, panu doktoru Jozefu Rodákovi, který nám byl neocenitelným průvodcem, dále Společnosti Ludvíka Svobody, v čele s panem Ludvíkem Engelem, jež získala dotaci na autobus, a nakonec všem účastníkům za pohodový průběh a vytvoření přátelské atmosféry po celou dobu zájezdu.

Daniel Niče

Setkání s krajany ze Žytomyru

Ve čtvrtek 29. září se v Praze konalo setkání zástupců našeho sdružení s krajany ze Žytomyru, kteří zde byli na Jubilejním 10. ročníku krajanského festivalu. Nejprve žytomyrské Čechy čekala prohlídka staré Prahy s historickým výkladem, a poté návštěva poslanecké sněmovny Parlamentu ČR. Po vyčerpávající vycházce nás všechny čekalo přátelské posezení s občerstvením, povídáním a zpíváním. Při tom všem se vyměňovaly kontakty, vzpomínky, rady a ujištění, že setkání není poslední. A našli se i nové příbuzenské vztahy.

Dagmar Martínková

Posvícení

Dne 24. 9. 2016 jsem měla ještě možnost a potěšení zúčastnit se volyňského Posvícení v Kolibě u Zahrady Čech v Litoměřicích, které každým rokem pořádá výbor SČVP regionu Litoměřice. Posvícení má pro naši volyňskou komunitu zvláštní magickou přitažlivost, neboť se nás vždy sejde velmi mnoho. I tentokrát přijel asi každý, kdo jen trochu mohl. Nemůžu nevzpomínat na ta počáteční setkání ještě v devadesátých letech minulého století, kdy na programu také účinkovala exkluzivní hudební složka bratří Kučerových, sestávající z akordeonu, saxofonu a bicích nástrojů, které mistrně ovládal náš bývalý předseda regionu pan Josef Kozák. Hrály se a zpívaly staré známé písničky i evergreeny, tancovalo se a vzpomínalo, jaké bylo krásné, když jsme byli ještě mladí.

Čas běží a mnohé se mění, ale tradice ve své zajímavosti zůstávají. Tak i tentokrát v programu, mimo vyrovnání finančních i běžných úředních záležitostí, pokračovaly zajímavé příspěvky zúčastněných a samozřejmě, jako vždy, nezklamal naše očekávání náš čestný člen - nevolýňák - PaedDr. Jaroslav Moravec, který svým osobitým způsobem obdivuhodně přesně a pravdivě sděloval své poznatky ze života volyňských Čechů, napravoval a vyvracel často zkreslené údaje některých komentátorů. Tyto

je pan Josef Kozák, kdy s lahví výborné meruňkovice a malé skleničky přichází ke svým přátelům a nalévá jim přípitek na všechno dobré.

Protože to byl jeden z pěkně prožitých dnů, ráda bych se prostřednictvím Zpravodaje připojila k upřímnému poděkování iniciátorům a organizátorům za tuto náročnou akci a popřála jim do budoucna mnoho dalších dobrých úspěchů.

Věra Suchopárová

Setkání

Dne 16. září tohoto roku se konalo krajanské setkání Sdružení Čechů z Volyně a jejich přátel, společně s okresním výborem Svazu bojovníků za svobodu a Jednotou Československé obce legionářské, kteří s námi spolupracují a pomáhají nám. Zároveň se konalo také setkání žáků českých mateřských škol na Volyni v Polsku. Všechny přítomné a hosty uvítala Jiřina Kačerová a předala slovo panu Jaroslavu Báčovi, který informoval o červencovém zájezdu na Ukrajinu a zářijovém zájezdu na Duklu. Svaz bojovníků uvítal přítomné a místopředseda ČsOL podplukovník v.v. Vladimír Licinberg promluvil o válečných letech v první a druhé světové válce a také nás informoval o akcích, které se budou konat.

Náš host pan Josef Řepík z Prahy vzpomněl na vypálení a vyvraždění občanů

Budova litoměřické Koliby poskytla příjemné prostředí pro krásný večer

poznatky získával nejen z profesního zájmu archiváře jako ředitel Státního archivu pobočka Lovosice, ale díky těm poznatkům z upřímného přátelství a osobních styků s Volyňáky. Velmi pěkně a výstižně zhodnotila a poděkovala mu ze srdce i naším jménem naše obětavá tajemnice Daniela Zelenková.

Nemůžu ještě nevzpomenout na zvlášť milou a zajímavou tradici, kterou udržu-

Českého Malína na Volyni, z kterého se on jako dítě zachránil. Informoval, že v muzeu v Lidicích, se kterým spolupracuje, je Malínu věnovaná výstava.

Dále vzpomínali žáci mateřských škol na Volyni na mladá léta, která tam prožívali se svými spolužáky a učiteli. Za zdolbunovskou oblast promluvil Jiřina Kačerová-Tomášová, za rovenskou ob-

(pokračování na další straně)

(pokračování z předchozí strany)

last Jiří Borč a vzpomínkami na Ome-laštinu přispěl pan Malhauz.

Po společném obědě a popovídání s přáteli si všichni přáli, abychom se zase v příštím roce sešli.

Jiřina Kačerová a Jiřina Vinšová

Vzpomínky na Volyň

Mé rodiště byla Volyň

Vítězný příspěvek ze soutěže „Sepište příběh svého předka!“. Jedná se o článek Alexandry Skalské, která sepsala vyprávění své babičky Ireny Kučerové, roz. Nechvilové z Podcurkova.

Mé rodiště byla Volyň na Ukrajině. Mé vzpomínky z dětství – dům, chlívky, stodola za domem u samého lesa. Na koho nejraději vzpomínám? Je to má máma, děda a babička. Chyběl mi táta. Ale o něm se stále hovořilo, ať to byla jakákoliv oslava či svátek, zkrátka setkání příbuzných, sousedů nebo známých. Vždy se mluvilo. Co Vláda? Píše? Žije? Jak se má? Moc jsem jej chtěla poznat. Ani mne po mém narození neviděl a já jeho také ne. Když jsem se narodila, byl už odvezen s řadou volyňských Čechů na Sibiř. Žil v pracovním táboře 60 km od města Omsk. Před tím sloužil několik měsíců v Rudé armádě, ale když vypukla druhá světová válka, stali se cizinci nespolehlivými. Tak byli na dlouhou dobu posláni hodně daleko od domova.

Poslouchala jsem vyprávění o tátovi a stejně jako celá rodina jsem se těšila na setkání s ním. To trvalo nekonečně dlouho. Bylo mi pět let, když se konečně vrátil. Maminka byla ve městě, nevím, zda to bylo Dubno či Zdolbunov, prodat na trhu máslo, vejce a jiné potraviny, které jsme sami vyráběli. Tak to na Volyni chodilo. Zapráhla koně a jela. Když přijela zpět, seděl vedle ní muž ve vojenské uniformě. Moc se mi líbil. A když řekla, že je to táta, byla jsem ráda, ale měla jsem k němu jakýsi ostych. Když se mě někdo ptal, kdo to je, neřekla jsem, že táta ale „von“. Mohli na mě ze všech stran naléhat, ať řeknu táta, neřekla, byl to pro mě „von“.

Za nějakou dobu po jeho příjezdu jsme odjízďeli do Čech. Stále to byl „von“. V Čechách v městečku Hostouň to bylo něco jiného než na Volyni na samotě u lesa v Pod-

curkově – Záhoře. Obchody, kostel, škola, ale také civilizační vymoženosti jako třeba rádio. Táta měl rád pořady, kde vystupoval Spejbl a Hurvínek. Poslouchali jsme všichni. Tak jsem mu začala říkat, podle Hurvínka, „taťuldo“. A to se mu líbilo.

Tím, že se mi táta vrátil, jsem později vyrůstala se třemi sourozenci, které mám velmi ráda, a vždy jsme spolu měli hezký vztah. I když dnes od sebe žijeme vzdáleni, rádi se setkáváme a vzpomínáme.

Před dvěma lety jsem byla se sourozenci na zájezdu na Volyni. Ubytování jsme byli v Rovně a kromě jiného programu byl jeden den vyhrazen k návštěvě rodných míst. Mí sourozenci se narodili v Čechách. Byla jsem napnutá, zda poznám svůj rodný dům a neudělám si před nimi ostudu. Neudělala. Dům jsem poznala. I ořechy, které tam tehdy za domem rostly, ještě stály. Plno popadaných plodů. Byl právě podzim. Jen stodola byla zbořena. Jinak bylo vše jak za mého dětství. Bydleli tam po nás milí lidé, Slováci. Měli práci na poli. Chvilí jsme s nimi hovořili. I když dům byl skoro na samotě, stálo tam v sousedství pět chalup. V jedné z nich bydlela za mého dětství moje teta Ola, na kopci kamarádka Soňa, na druhé straně cesty kamarád Jirka, a pod kopcem Košťálovi. Případalo mi to, jakoby se tam zastavil čas. Na poli lidé pracovali a jezdili hlavně s koníky, stejně jako před lety. Jejich cesty jsme poznali, když jsme jeli do Moldavy, rodiště mé matky. Kdo navštívil Volyň, ví, co mám na mysli.

Na český hřbitov nás tam upozornila jedna ukrajinská paní, které jsme se ptali na cestu. Našla jsem tam hrob svého dědečka, příbuzných, ale i hrob praděda, který měl na pomníčku ve tvaru kříže datum narození 1868. Ty hroby tam jsou připomínkou toho, že tak daleko od své vlasti žili Češi, že Volyň se jim stala novým domovem a nebytí dějin takových, jak se vyvíjely, byla by jím stále.

*Vzpomínky sepsala Alexandra Skalská,
13 let*

Od našich čtenářů

Příběh paní Marie

Na našem celorepublikovém setkání jsme byli vyzváni naší předsedkyní, abychom napsali životní příběhy různých lidí. Pokusím se o to. Tento svůj příběh mi vypravovala paní Marie v roce 1993.

Byla jedna česká vesnička, Vysoká se jmenovala, u Žitomíru. Po první světové válce se Volyň rozdělila, východní část Volyně připadla pod Rusko a západní Volyň zas pod vládu Polska. Na východní Volyni se začaly zavádět kolchozy, kolektivizace zemědělství a větší majetky lidí byly znárodněny.

Rodina Marie byla považována za kulaky, měli 20 ha polí a k tomu stroje, kterých bylo zapotřebí při zúrodnování polností. Marie měla v té době už známost, chodila s místním chlapcem Stanislavem. V noci přišel se strýcem za Marií, že ví, že je odvezou někam na Sibiř, nebo do jižních států, a chtěl svoji milou zachránit. Doporučil jí, aby utekla z domova.

Marie se tedy vydala na cestu k tetě, která bydlela až na hranicích s Polskem, musela ujít asi 130 km. Chvilí šla pěšky, občas jí někdo svezl na voze, když se jí ptali, kam že jde, říkala, že je učitelka a vždy pojmenovala nějakou vesnici, která byla poblíž její cesty. Došla k tetě, ale u ní byl ubytovaný policajt. Teta to vyřešila tak, že přes den byla u tety – policajt byl v práci a nocovat chodila k jiným příbuzným.

Mezitím Stanislav odešel za prací do dolů na Donbas, aby na něj úřady nemohly. Jenže v dolech byla velmi těžká práce, proto z Donbasu odešel a jel za Marií na venkov. Ve vesnici Vysoká se to nějak dozvěděli, a tak už nebylo bezpečné pobývat u tety. Odjeli spolu k dalším příbuzným do Kyjeva. Marie si vzpomněla, že její doklady budou v Moskvě na českém velvyslanectví. Rodina Marie se totiž chtěla vrátit do Československé republiky. Museli tam proto svoje doklady odeslat, ale výjezd jim nepovolili. Marie, chytrá dívka, si napsala o svoje doklady, a už se mohli se svým snoubencem vzít. Změnilo se jí příjmení a už nebyla hledaná.

V té době byl v Rusku velký nedostatek jídla, dokud byli rodiče Marie ještě na svém hospodářství, tak jim posílali potraviny. Později vyvezli rodiče do jižních států a devatenáctiletého bratra neznámo kam, více se o něm nic nedozvěděli. Marie se už mohla svobodně pohybovat, nebyla hledaná - měla jiné příjmení. Dokonce jela s manželem na návštěvu za rodiči. Později byli rodiče přesunuti na Sibiř, poblíž Bajkalu. Marie s manželem žili v Kyjevě, manžel chodil pracovat do továrny, kde se vyráběly traktory a on tam byl údržbářem. V roce 1936 se jim narodil syn Stanislav.

Do Kyjeva prý přijel z Československé republiky pan Slánský a byl u nich na návštěvě. Po několika dnech, co odjel pan

(pokračování na další straně)

Slánský, přišli k nim brzy ráno dva muži, že Stanislav musí jít do práce, že ho tam potřebují. Jeden muž stál u dveří a druhý byl uprostřed světnice. Marie radila manželovi, aby se teple oblékl, on namítal, že je teplo, ale ten muž u dveří na Marii pokýval hlavou – bylo to jasné. Stanislava odvádí NKVD – policie. Marie byla těhotná, čekala druhé dítě, za 14 dnů se narodilo. Od Stanislava dostala zprávu – byla napsaná na obalu z cigaretového papírku, vyhodil ji z vlaku a prosil lidi, aby to poslali na uvedenou adresu, kde prý bylo – vezou nás na Kolimu, odkud není návratu. Představte si, že Marie tuto zprávu dostala.

Vypukla válka a Marie sama v Kyjevě s dvěma malými dětmi. Rozhodla se a odjela za rodiči na Sibiř. Ona měla svoje doklady v pořádku, mohla volně cestovat. Tam si našla práci, byla vedoucí kuchyně. Pracovaly tam i vdovy, jejichž muži zahynuli ve válce a Marii sesadili z toho místa, že je dcera kulaka a sedí si v teplíčku. Dali jí na práci k řece, kde musely ženy posouvat klády dřeva, které plavaly po řece Jenisej, některé klády zůstaly viset na mělčině. Marie neuměla plavat a málem se utopila, odmítla tuto práci dělat. Dali jí pracovat do tajgy k dřevorubcům, musela jim vařit, bylo jich asi 40 osob. Děti byli u jejich rodičů. Navštívit je mohla jít jen v neděli, a musela ujít 20 km domů a zase v neděli se musela vrátit a zpět opět 20 km.

Byly tam velké mrazy, když se jim narodilo telátko, tak ho museli v zimě vzít do světnice. Ze dveří jim visely rampouchy. Seno pro kravičku museli sušit se sítkou přes obličej a domů ho vozili, až když napadl sníh, na saních. V době co pracovala v jídelně, tak měla přece více času. Chodila do lesa sbírat různé plody i medvědí česnek a ten vozila do města 70 km nevím jak, ale za ten česnek vždy prý utržila slušné peníze. Marie byla šikovná Češka, uměla hezky vyšívat i plést, svoji práci též prodávala. Utržila dost peněz a koupili si tam domek.

Někdy v roce 1946 jí napsala teta z Volyně, že se plánuje náš odjezd Čechů do vlasti. Marie neváhala a začala vyřizovat pro rodiče doklady, aby mohli odjet na Volyn. Proдалa domek a měli peníze, potřebovali se dostat vlakem do Moskvy. Měli štěstí, že ve městě měli známé a přesunuli se k nim už i se zavazadly. Zjistili, že na jízdenky je fronta nejméně 500 m dlouhá ve čtyřstupe. Zase pomohli známí známých a jízdenky jim bokem sehnali. Nastala otázka, dostat se do vlaku, prý je všechny nastrkala oknem do vagonů, to už měla další-

ho chlapečka asi dvouletého. Celkem jich bylo 6 osob – 3 děti a 3 dospělí. Ve vlaku se netopilo a byl velký mráz, ale jeli směr Moskva. Odjízďeli ze Sibiře prý přesně 31. 12. 1946. Přijeli do Moskvy a museli se přesunout na jiné nádraží. Ještě, že měla rodiče s sebou, pomohli hlídat zavazadla a děti. Marie to všechno sama odnosila.

Na výjezd do Čech museli mít potvrzení, že jsou obyvateli Volyně. Zapracovali jejich peníze za domek, tučný úplatek pomohl, že toto potvrzení získali. Podařilo se jim vše zařídit a jeli transportem do Čech a 13. 3. 1947 byli v Košicích, paní Marie mi říkala, že vystoupila z vlaku a

líbala naši zem.

Dodatek: já jsem se Standou chodila do jedné třídy a dokonce jsem s ním i seděla v lavici, že je z Volyně to jsem věděla, ale že byli na Sibiři to ne. To mi jeho maminka vypravovala až po sametové revoluci. Před několika dny jsem byla navštívit Standu a chtěla jsem na něm, aby mi něco o Sibiři řekl, nedostala jsem z něj nic, prý si na nic nepamatuje.

Paní Marie ten svůj osud sepsala do sešitu, a dokonce já jsem ho vzala do Prahy a pan Hofman to snad ofotil.

Soňa Nováková-Šircová

Doporučujeme čtenářům

V roce 2015 vyšla úžasná kniha *Historické drama Volyňských Čechů, jejímž autorem je historik Karel Richter. Poutavým a čtivým způsobem zde popisuje nelehký život Volyňáků. Tuto knihu lze každému jen doporučit. Zvěřejňujeme úvodní slova ředitele Památníku Lidice Milouše Červencla, která připojil k předmluvě knihy.*

red

Osud volyňských Čechů zůstává stále ještě neúplně poznanou kapitolou dějin našeho národa. Je tomu navzdory skutečnosti, že již byla vydána řada fundovaných historických prací, ale i drobnějších pojednání a dílčích vzpomínek, dotýkajících se jednotlivých rodin nebo obcí na Volyni. S volyňskými Čechy tak běžný občan v roli čtenáře spojuje zejména jejich zážitky z druhé světové války. Tehdy k nacistickým zločinům, které otřásl svědomím světa, přibýlo vypálení Českého Malína, který se stal Lidicemi volyňských Čechů.

V letech války také tisíce těchto pracovitých, lidsky vyspělých a vlastenecky obětavých krajanů v řadách československého armádního sboru pod velením generála Ludvíka Svobody hrdinně bojovaly a krvácely při osvobozování Československa – vlasti svých prarodičů, jež se jejich potomkům vzápětí stala novým domovem. Mnohé z toho, co bylo o českých Volyňanech napsáno, je zatíženo politicko-ideologickou tendencí účelově zkreslující jejich pravdivé poválečné příběhy. Nelze zamlčet krušné počátky jejich hospodaření na území bývalých Sudet, ve vyrabovaných a poničených objektech, kde byli zprvu obklopeni nevráživostí nevysídlených starousedlíků. Mnozí si do nových domovů přinesli neblahé zkušenosti z hospodaření v bolševických poměrech, kdy zažili potlačování soukromého podnikání a násilnou kolektivizaci.

Proto se odmítavě stavěli k přenášení sovětských metod do zdejších poměrů po únoru 1948. Sklízeli tak nepřítel stranických a vládních orgánů i místních komunistických funkcionářů. Často jsem přemýšlel o tom, jak na širší ploše přiblížit zejména mladším generacím naší občanské veřejnosti tento dramatický a přitom historicky unikátní etnografický jev, kdy se od „mateřské pevniny“ odloučí skupiny odvážných průkopníků, odhodlaných hledat v neznámých dálavách novou existenci. Nejenže našli vhodná působiště, ale dokázali je svou nezdolnou příčinlivostí přetvořit ve vzkvétající domovinu. Uchovali si přitom své národní zvyklosti a tradice, neodcizili se svému původu a zároveň se podíleli na kultivaci životních podmínek místního sousedského etnika. Svůj vztah k původní vlasti prokázali neochvějnou pohotovostí přispěchat jí na pomoc ve chvílích ohrožení. A posléze ho potvrdili hromadným návratem do takřkajících mateřského lůna, i když vinou mimořádných okolností nebylo vždy patřičně hřejivé.

Naštěstí se našel – jak zjišťuji – zkušený autor schopný sdělit tento příběh dnešním generacím národa, jež neznají celou hloubku civilizačního díla, zásluh i obětí volyňských Čechů, zasluhujících obdiv, vděčnost a následování. Kniha je oslavou a vděčným uctěním tohoto zdatného a morálně vyspělého českého etnika, které v cizích, neznámých končinách osvědčilo vše, co jej rodná země naučila. Našich krajanů, kteří se nebáli boje s přírodou ani s nepřáteli.

Jménem Památníku Lidice
Milouš Červencl

Medailonek

Jiřina Jiráková

Jiřina Jiráková, tehdy ještě Křížová, se narodila 20. října 1926 ve Zdolbunově z robenské oblasti. Na rozdíl od převáž-

ně zemědělského venkova se ve Zdolbunově soustředil průmysl a obchod. Její otec Antonín Křížek byl krejčí a provozoval ve městě vlastní živnost. Jiřina vyrůstala s rodiči Antonínem a Věrou nejprve v obci Hlinsk, až od školních let se opět přestěhovali do Zdolbunova. Zde se narodila i její mladší sestra. Bydleli v podnájmu na Tržním náměstí a Jiřina chodila do české školy, kterou si místní Češi z vlastních peněz postavili. Křížkovi bydleli v podnájmu u starších židovských manželů Gorinových. Vy- cházeli s nimi velmi dobře.

V roce 1941 po okupaci Německem začala perzekuce místních Židů. „Němci

je všechny popravili, postříleli,“ vzpomíná Jiřina Jiráková. „Udělalí za městem tábor a v něm je soustředili. Nevím, jak dlouho tam byli, ale moc dlouho to nebylo a pak je všechny postříleli.“ Některé oběsili na náměstí nedaleko bydliště Křížkových, a proto se rodiče rozhodli přestěhovat se.

Po základní škole odešla Jiřina Křížková do školy pro porodní sestry, tu ale brzy nacisté zavřeli. Protože jí hrozilo odvedení na nucené práce do Německa, sehnali jí rodiče zaměstnání ve Zdolbunovské železniční nemocnici, která stála hned vedle místního nádraží. Jiřina pracovala jako zdravotní sestra, zažila časté nálety na nádraží, které představovalo důležitý dopravní uzel ve spojení s frontou.

Když Rudá armáda osvobodila západní část Volyně od nacistů, rozhodla se dobrovolně narukovat. Absolvovala zrychlený kurz pro chirurgické sestry v Kyjevě. Trval čtyři měsíce a vedle běžné praxe v kyjevské nemocnici měly budoucí sestry také přednášky zdravotní výchovy a současně ještě vojenskou přípravu. Zde se poprvé setkala se svým budoucím manželem Eduardem Jirákem. Měl za sebou zranění při osvobození Leningradu, rok nepříliš úspěšné léčby a následně boje v karpatsko-dukelské operaci, v nichž se jeho zdravotní stav opět zhoršil. V Kyjevě se s pomocí Jiřiny Křížkové pokusil dát znovu dohromady.

V srpnu 1944 odešla k československému praporu, který v té době procházel volyňským územím. Na Slovensku se dostala do řad 4. slovenské brigády. Zažila boje u Liptovského Hrádku, u Sv. Mikuláše nebo u Vrútek. Sama k tomu dodává: „U Vrútek byla taková spousta raněných! A to nás učili už na tom kurzu, ten, který nekřičí, toho, prosím vás, vezměte. Protože to jsou lidi třeba v šoku nebo v tak špatném stavu, že už nemají sílu si naříkat. Ten, který křičí, ten to ještě chvíli vydrží.“ Se 4. brigádou se pamětnice dostala až na české území a nedaleko vesnice Hovězí ji zastihl konec války. Brigáda se zastavila před Prahou, a pravděpodobně 11. května vstoupila do města. Zde se znovu setkala s Eduardem Jirákem.

Jiřina se rozhodla setrvat v armádě. Aby jí to bylo umožněno, musela absolvovat specializovaný zdravotní kurz, který organizoval Český červený kříž. V roce 1946 se provdala za Eduarda Jiráka a narodila se jim dcera. Po skončení kurzu nastoupila na chirurgické oddělení vojenské nemocnice v Praze-Střešovicích. Ve zdravotnictví působila až do penze. Zemřela 21. ledna 2016 v pozhnaném věku nedožitých devadesáti let.

*Převzato z Paměti národa,
www.pametnaroda.cz
red*

Společenská rubrika

Blahopřání

Region Brno: V říjnu oslaví 81 let pan **Miroslav Rejchrt** z Michalovky, nyní Brno, 81 let pan **Jiří Bureš** z Berežky, nyní Vojkovice, 80 let paní **Olga Vrbová** z Tvoreníče, nyní Brno, 80 let pan **Josef Běhavy** z Volkova, nyní Loděnice.

*Všem jubilantům
přejeme pevné zdraví a životní pohodu.*

*Za region Jan Pavlica

Region Domažlice: V říjnu oslaví 86 let pan **Boris Krejbich** z Ivaniče, nyní Meclov, 89 let paní **Marie Kurcová** z Dolinky, nyní Srby a 67 let paní **Ludmila Tomíčková**, nyní Lochousice. Přejeme pevné zdraví, pohodu a spokojenost do dalších let.

*Za region
Miloslava Chocholetá

Region Chomutov: V měsíci říjnu oslaví 88 let paní **Marie Menšíková** z Moštěnice, bytem Lažany, 81 let paní **Ludmila Majdčinská** z Boromel, bytem Jírkov, 85 let pan **Jaroslav Hons** z Volkova, bytem Nová Ves.

*Hodně zdraví a štěstí do dalších let
přeje za region Jiřina Kačerová a Josef
Roller*

Region Karlovy Vary: V měsíci říjnu oslaví své životní jubileum paní **Helena**

Horáková z Huta-Marjatina, bytem K. Vary, která oslaví 80 let.

*Pohodu a hlavně dobré zdraví do dalších let přejí za region Tamara Ederová,
Larisa Záborská a Julie Dalecká*

Region Moravskoslezský: V říjnu 2016 oslaví 60 let Ing. **Danuše Kovářová**, nar. v Opavě, bytem Ostrava-Heřmanice, 65 let pan **Josef Šťastný**, nar. Brumovice, bytem Brumovice, 75 let pan **Rostislav Řehák** ze Stromovky,

Pozvánky

Posezení v Šumperku

Výbor regionu Šumperk srdečně zve všechny své členy a přátele na přátelské posezení u kávy, které se uskuteční v sobotu **5. listopadu od 13 hodin** v jídelně bývalého podniku Moravolen v Šumperku. Těšíme se na Vás.

Za výbor regionu zve předseda Jaroslav Miller

bytem Studénka, 81 let paní **Vlasta Jeníčková**, nar. Ostrava, bytem Třemešná u Krnova, 85 let paní **Evženie Haráková** z Dembrovky, bytem Char. domov Moravec.

Jubilantům přejeme vše nejlepší, do dalších let hodně zdraví a životní pohodu, za Moravskoslezský region Zdenka Novotná a Marie Seitlová

Region Olomouc: V říjnu oslaví 82 let pan **Jiří Vořech** z Moldavy, nyní bytem Olomouc, 80 let paní **Vlasta Zapletalová roz. Prošková** z Mirohoště, nyní bytem Hněvotín. Těmto našim členům do příštích let přejeme hodně zdraví, štěstí a spokojenosti.

Za region Miroslav Nerad

Region Praha: V září oslavil 92 let Ing. **Miloslav Masopust** ze Straklova Českého, nyní Praha 5, 87 let paní **Věra Holubová** z Umáně, nyní Praha 7, 84 let paní **Marie Cuhrová** z Michalovky, nyní Újezd n.Lesy, 84 let paní **Emilie Doležalová** z Bojarky, nyní Praha 10, 83 let paní **Jiřina Focherová** z Mirošína, nyní Praha 5, 83 let paní **Anna Maroušová** ze Zdobunova, nyní Praha 9 a 82 let paní **Miroslava Kuběnková** z Lucku, nyní Praha 9, 81 let paní **Antonie Kramná** z Novokrajeva, nyní Praha 8 a 30 let **Roman Štěr** z Jeseníku.

V říjnu oslaví 91 let paní **Marie Soprova** z Buderáže, nyní Praha 9-Klánovice, 90 let paní **Jiřina Jiráková** ze Zdobunova, nyní Praha 6, 89 let doc. MUDr. **Alexandr Muratov** z Kyjeva, nyní Praha 10, 85 let paní **Raisa Frantállová** z Novin Českých, nyní Praha 4, 84 let paní **Dobromila Janáková** z Boratína, nyní Praha 6, 83 let PhDr. **Miloslava Žáková** z Kupčova, nyní Praha 2, 65 let paní **Libuše**

Vokurková z Hořovic.

Všem jubilantům přejeme do dalších let hodně zdraví, lásky bližních a pohody.

Za pražský region Ing. Ludvík Engel

Region Šumperk: V říjnu oslaví své 81. narozeniny paní **Emilie Nesvadbíková-Vignuová** z Českého Malína, nyní Šumperk a 80. narozeniny paní **Zdena Bílková-Navrátilová** z Domažlic, nyní Vikýřovice.

Všem jubilantům přejeme hodně zdraví, štěstí a osobní pohody

Za region Šumperk Jiřina Žáková

Region Vyškov: V říjnu oslaví 90 let pan **Václav Pěnička** z Peredil, bytem Újezd u Brna, domov pro seniory U Františka, 88 let paní **Olga Pěničková, roz. Krejčíková** z Okolku, bytem Újezd u Brna, domov pro seniory U Františka, 65 let pan **František Masariš**, bytem Bučovice-Čerčín, 70 let paní **Marie Chludilová roz. Maňhalová**, bytem Lysovice.

Do příštích let přejeme všem hodně zdraví, štěstí a rodinnou pohodu.

Za region Václav Černý

Region Žatec: V říjnu 2016 oslaví 65 let pan **Miroslav Černý** z Kouřimy, nyní Libořice, 80 let paní **Ludmila Fraňková** z Podhájců, nyní Žatec, 81 let paní **Jitka Chundelová** z Volkova, nyní Žatec, 88 let pan **Václav Malhauz** z Hrabiny, nyní Chomutov, 81 let pan **Vladislav Musil** z Bílé Krenice, nyní Dobroměřice, 86 let paní **Alžběta Němečková** z Michalovky, nyní Žatec, 80 let paní **Božena Soukupová** z Volkova, nyní Žatec, 89 let paní **Božena Šircová** z Dorohostají Č., nyní Jimlín, 83 let paní **Jiřina Zachová**

z Volkova, nyní Liběšice, 86 let pan **Ladislav Jůna** z Velké Černoce, nyní Velká Černoc, 85 let paní **Helena Tomrdlová** z Buršovky, nyní Podbořany.

Hodně zdraví a štěstí všem jubilantům přeje za region Žatec Slávka Černá.

Naše řady opustili

Dne 7. 6. 2016 nás opustil ve věku 92 let pan **Václav Augusta** ze Šternberka-Lužic, rodák z Ulbárova. Opustil nás pracovitý, poctivý a skromný člověk, který se ve svém životě nebál obětovat pro své blízké. Svou obětavost i to, že mu nebyl lhostejný osud druhých, dokazoval po celý svůj život. Jako bojovník Československé armády Ludvíka Svobody prošel těmi nejtěžšími boji. Bojoval v Buzuluku, u Sokolova, na Dukle, zapojil se do bojů o osvobození naší vlasti. Během bojů byl několikrát raněn.

Za obětavost a statečnost byl vyznamenán mnoha řády, ovšem jen ti, kteří sami poznali krutost války, mohou jeho odvahu dostatečně ocenit. Svou pomoc nikdy neodmítl nikomu, kdo ji potřeboval. Odešel od nás člověk s velkým srdcem, který nedával najevo svoji bolest, vždy se usmíval, byl milý a přívětivý. Žil skromný život dobrého člověka, a takový v našich srdcích navždy zůstane.

Všichni kdo jste jej znali, věnujme mu prosím tichou vzpomínku.

Manželka Libuše s rodinou

Dne 4. 9. 2016 zemřela ve věku 92 let paní **Libuše Klígllová**, pocházela ze Zdobunova.

Soustrast za region Žatec vyjadřuje Slávka Černá

Vážení čtenáři, příspěvky na tisk budou kvůli technickým problémům zveřejněny v příštím čísle.

Děkujeme za pochopení

Výzva

Hledáme jakékoli fotografie zborovské mohyly do 80. let minulého století kvůli celkové rekonstrukci. Ozvěte se na tel. č. 721 409 081 nebo e-mail: dagmar.manhalová@seznam.cz.

Upozornění! Název konta: Sdružení Čechů z Volyně a jejich přátel, Praha č. ú.: 252001907/0300 Československá obchodní banka a.s., Poštovní spořitelna, Rožtylská 1, 225 95 Praha. Dary můžete posílat na adresu hospodárky Sdružení: Marie Nečasová, Podhájek 68/V, 471 24 Mimoň, tel: 728 351 726, mail: m.necasova@seznam.cz. Prosíme, abyste neupomínali zveřejnění dárců a darů, zveřejňujeme je až po obdržení účetního dokladu. Peněžní dary neposílejte na adresu šéfredaktora. Změny v evidenci členství, adres, přihlášky nových členů, ukončení členství a dotazy zasílejte zásadně na adresu hospodárky. Děkujeme.

Vydává Sdružení Čechů z Volyně a jejich přátel pro potřebu svých členů. Za obsahovou náplň odpovídají autoři příspěvků. Vychází jako občasník. Číslo vydání 8/2016. Šéfredaktorka: Tereza Bártková. Jazyková korektura: Lenka Bílková. Příspěvky nejsou honorované, nevyžádané rukopisy se nevracejí. Příspěvky zasílejte na e-mailovou adresu: zpravodajscvp@seznam.cz nebo na korespondenční adresu: Tereza Bártková, Dolnopolní 97, Brno 614 00. Tiskne: Neoset, Ke Březiňě 86, 142 00, Praha 4 – Písnice. Registrováno Ministerstvem kultury ČR pod ev. č.: MK ČR E 5901. Termín pro zaslání příspěvků do č. 9/2016 je 30. 10. 2016. Stránky SČVP www.scvp.eu. Toto číslo vyšlo 10. 10. 2016.